Tizenkettődik évfolyam. 64. szám. Kolozsvár, csütörtök, márczius 19. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ⎕ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után **30** kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után **20** kr. fizetendő.

Az izmosodó nemzet.

Előttünk van a most elmult márczius 15 megünneplésének képe, a mint e nagy nemzeti ünnepély országszerte majd minden városban lefolyt. Láttuk, hogy mindenütt igaz lelkesedés, a hon szerelem tiszta hevülete, az érzelmek őszintesége és a márcziusi eszmékhez való ragaszkodás jellemezték az ünnepélyeket. Láttuk, hogy mindenfelé szabadabban nyilvánult a gondolat és e napon a haza minden részében honszerelemtől dobbant meg a magyar nemzet szive. Láttuk, hogy a szent tartózkodás, mely hazug loyalitis álarcza alá rejtőzött az előbbi évekhez képest is megkevesbült. Az erdélyi részekből is mindenfelölről tudósitásokat kaptunk, melyek örömmel jelentik a nemzeti ügy diadalát, a nemzeti eszme térfoglalását, a szeretet szabadabb és függetlenebb nyilvánulását azon szent traditiók iránt a melyért „elhultanak legjobbjaink a hosszu harcz alatt.“

Mikor hazánk és nemzetünk jólléte felől gondolkozó honfitársaink agyában először született meg a gondolat, hogy 1848 márczius 15-ikének emlékét — mint a nemzet megváltásának évfordulóját avassa a magyar nemzeti ünneppé: a gyanusitásnak, a gunyolódásnak egész raja zúdult fel az inditvány ellen. Aztán a kifogások, a megszoritások, a félremagyarázások zápora indult meg s mikor ez se használt, előre tolták a kiengesztelődött loyalitás üres hypokrisisét.

Hanem a nemzet szivós ragaszkodása az ügy iránt nem aludt el egy perczre sem. A Bachok, a Haynauk, a Schmerlingek, ezek a kamarilla morzsáin hizott szellemi bakók, hiába ölték, hiába gyilkolták hazafiságunkat, mert csak hammut hintettek az eleven parázsra, a melynek melegsége annál tartósabb és tüze annál gyujtóbban csapott fel.

Ime ez a tüz ma is egy országot melegit és ez a láng egy országra szorja sugarát. Pedig a mi ellenségeink nem mulasztottak el semmit, a mivel a nemzetből ki lehetett ölni az önbecsérzetet, a hazafiságot, a lelki büszkeséget és minden szikráját a honszerelemnek.

Nemzeti ünnepet ülünk, mondta a nemzet.

A forradalmat ünneplitek, felelték ellenségeink.

Márczius 15. a nemzeti megváltás napja, mondta a nemzet.

Márczius 15. a lázadás napja, felelték ellenségeink.

Ez a szabadság, egyenlőség és testvériség napja — mondá a nemzet.

Ez az elszakadás, az összeseküvés és a hütlenség napja — felelték ellenségeink.

Azoknak, a kik először kezdték ünnepelni márczius 15-ikét sok gyanusitásnak kellett kitenni magukat sőt egyenes lázitással vádoltattak a szent dualizmus nevében. A haladó idő a nemzetnek adott igazat. Nem lázadást, nem összeesküvést ünnepelt és ünnepel e nemzet márczius 15-ikén, hanem szabadságának szentel ünnepet, mely 300 esztendeig sinlődött, s mely e napon rázta le magáról a börtön undoritó szennyét.

Az idei márczius 15 igazat adott e nemzetnek, a mely igaz jogaihoz a megpróbáltatás keserü napjaiban is ugy ragaszkodott, mint egy vértanu. Melyik magyar ember ne látná örömmel a nemzet egyetemének azt a hazafias felbuzdulását, a mely a most lefolyt nemzeti ünnepen egész országszerte nyilvánult; ki ne látná örömmel azt a lelkesedést, a melylyel e nemzet szabadságát bálványozza és kinek ne volna hite azon megváltók eszméiben, a kiknek bitófáit e nemzet kegyelete keresztfává változtatta.

Mindezen jelenségek azt mutatják, hogy a vénülő idő nem a feledés, nem a tespedés és önmegadás szomoru tényeit mutatja a nemzet életében, hanem a tovább fejlődést, a honszerelmet és forró ragaszkodást őseink dicső vivmányaihoz. A márczius 15-ikének megünneplése, mely az idén szokatlan lelkesedéssel ment végbe mindenütt, nem a nemzet elpuhulását, hanem annak megizmosodását jelenti. A nemzet zöme erős, a nemzet teste izmos. Csakhogy aztán legyen ébren is a nemzet s kormányrudját olyan férfiak kezébe helyezze, a kik nem szoktak görbült háttal idegen kegyeket lesni, nem szoktak minden kis széltől ingadozni, a mi amonnan Bécs felől fujdogál. Igy, csakis igy lesz miénk a jövő diadala.

S. S.

A birói ügyviteli szabályok. Az uj birói ügyviteli szabályok tervezetének tárgyalását e hó 14-én kezdték meg és 16-án Szabó Miklós kuriai elnök elnöklete alatt folytatták. Az anket tagjai: Daruváry Alajos a kir. kuria másodelnöke, Czorda Bódog igazságügyi államtitkár, Vajkay Károly dr. a budapesti, Puky Gyula a debreczeni, Erdély Sándor a győri, Berczelly Jenő a kolozsvári, Elekes Pál a maros-vásárhelyi, Zádor Gyula a nagyváradi, Lehoczky Kálmán a pozsonyi, Sélley Sándor a szegedi, Paiss Andor a temesvari és Blaskovich István a pécsi kir. itélő táblák elnökei; Rhorer László igazságügyminiszteri tanácsos és Imling Konrád dr., az igazságügyminiszteriumhoz beosztott budapesti kir. itélő táblai biró, ez utóbbi mint előadó. A tanácskozás első két ülésében a tervezet 32. §-áig haladt.

Politikai hirek.

Kavarodás a kormánypártban. A közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása ma kezdődik a közigazgatási bizottságban, de a kormánypártban megindult forrongás jelei már annyira nyilvánvalékká lettek, hogy azokat már ma is konstatálni lehet. Eddig ugyanis negyvenhét kormánypárti képviselő irta alá azt az ivet, mely arra vonatkozik, hogy az ivnek aláirói a kormány által benyujtott törvényjavaslatot nem fogadják el. A nevekre nézve a legkülönbözőbb verziók keringenek. Mert a kormánypárt ismert municzipálistáin kivül, állitólag szerepelnek azok közt számosan olyanok is, a kik nem municzipálisták, hanem az állami közigazgatás hivei. Mint mondják, e mozgalom koránt sincs még befejezve és még többek lesznek, a kik aláirják az ivet. Ezzel a mozgalommal karöltve jelenik meg Bihar-megye tüntetése, melyről lapunk más helyén teszünk említést.

A képviselőház tegnap délben rövid ülést tartott, melyen az elnök bemutatta a beérkezett kérvényeket. Az ülés alig tartott egy órát.

Bihar-megye tüntetése.

Nagyvárad, márcz. 18.

Bihar-megye törvényhatósági bizottsága ma br. Dőry József főispán elnöklete alatt és számos bizottsági tag jelenlétében évnegyedes közgyülését. Résztvettek a közgyülésen: Beöthy László Beöthy Algernon, Ertsey Géza és Szunyogh Szabolcs országgyülési képviselők is. Az alispán időszaki jelentésében kedvezőleg nyilatkozik az állategészségügyről és a közbiztonság kitünő állapotáról. A közegészségügy kedvezőtlen eredményeket tüntet fel. Az áradás eddig semmi veszélyt nem okozott. A népszámlálási adatok kedvező szaporodási eredményt mutatnak, a lakósság száma 15 százalékkal emelkedett.

A számonkérő- és igazoló választmányok jelentései után, az állandó választmány határozati javaslata olvastatott fel a közigazgatási reformjavaslat tárgyában, melyet a közgyülés gyenge éljenzés mellett az országgyüléshez és belügyminiszterhez feliratilag felterjeszteni határozott. A határozati javaslat igy szól:

„Minthogy a közigazgatási törvényjavaslatban lefektetett alapelvek teljesen igazolják a társtörvényhatóságok által megindított ama mozgalom jogosultságát, mely feladatául a vármegyei önkormányzat és tisztviselői választási jogának csorbitatlan fentartását tüzte ki. Bihar-megye közönsége korábbi elhatározásához hiven s a nemzet kipróbált ősi intézménye iránt táplált kegyeletes ragaszkodásánál fogva, hazafias kötelességének tartja a tervezett rendszerváltoztatással szemben nemcsak eddig is elfoglalt álláspontjának határozott jelzését, hanem azt is, hogy e fontos alkotmányjogi kérdés törvényhozási eldöntése előtt, csatlakozva a megkereső társhatóságok kérelméhez, törvényben gyökerező felirási jogával éljen.

Miért is elhatározza a vármegye közönsége, hogy feliratot intéz az országgyülés képviselőházához s ebben kifejezést ad mindenekelőtt azon határozott óhajtásának, hogy az állam közjogi szervezetével századok óta összeforrt vármegyei intézmény a jelenlegi törvények által biztositott önkormányzati és municzipális jogok teljes élvezetében és birtokában továbbra is fentartassék és minthogy a törvényhatósági bizottság azon meggyőződésben él, hogy a közigazgatás terén általa is szükségesnek tartott reformok a hatósági teendők czélszerü beosztása, a tiszti létszámnak a folyton növekedő munkakör arányában való emelése, valamint a közigazgatási jog anyagi szabályozása által a jelenlegi vármegyei rendszer keretén belül is megvalósithatók, s minthogy a benyujtott javaslatnak azon intézkedése által, mely jövőben a közigazgatást a vármegyékben állami feladattá teszi, a törvényhatóságoknak eddig gyakorolt municzipális és önkormányzati jogait legnagyobb részben eltörölteknek tekinti, ez okoknál fogva Biharmegye közönsége az országgyülés képviselőházához azon tisztelteteljes kérelemmel járul, hogy a vármegyei közigazgatás rendezését tárgyazó törvényt oly alapok és irányelvek szem előtt tartásával méltóztassék megalkotni, melyek, mig egyfelől az államnak és szabadelvü haladásnak a vármegyei és községi közigazgatással szemben táplált jogos igényeit kielégiteni képesek, addig másfelől biztositanák azon jogos óhaj teljesitését, mely az évszázadokon át féltékenyen őrzött hatósági és önkormányzati jogok változatlan fentartásában összpontosul. Végre azon bizalomnál fogva, melylyel Biharmegye közönsége a szabadelvü irányt képviselő többség s az annak kebeléből alakult kormány iránt viseltetik, ezen határozatának tartalmát a belügyminiszternek külön felterjesztés utján, tudomására hozni elhatározta.“

Milán és Garasanin.

Belgrádban még folyvást élénk beszéd tárgyát képezi, a Milán és Garasanin közt váltott nyilt levelezés, különösen a Markovics-féle büntény valódi tettesei felderitésének kérdése foglalkoztatja szakadatlanul az egész belgrádi társaságot. A vélemény — kevés kivétellel — Garasanint jelöli meg, mint bünöst.

Garasanin, a Videlo ban másodszor is közzétette, s magyarázó sorokkal látta el kiméletlen hangu levelét, melyben azzal igyekszik magáról a gyilkosság gyanuját elháritani, hogy az elitélt Markovics Ilona és Knycisanin Ilona, katonai börtönökben voltak elzárva, melyek, nem a belügy, hanem a hadügyminiszter, illetve főhadur fennhatósága alá tartoztak, s igy csakis katonaember férhetett a börtönökhöz.

Pedig tény, hogy az egyik börtönt őrző katonát meggyilkolták s a Dunába dobták és ráfogták, hogy öngyilkos lett. A másik katona még él, s kevéssel ezelőtt, még határozottan állitotta, hogy czivilek bujtatták fel Markovics Ilona megfojtására.

Milán barátságos összejövetel czimén titokban meghivta szombaton este a szerb hadsereg tisztjeit, a konnakkal szemben levő tiszti kaszinóba. A tisztek, a kik törhetlen hüséggel ragaszkodnak még most is volt királyukhoz, majdnem teljes számban jelentek meg s szolgálatra készen üdvözölték legidősebb tábornokukat. Milán mindig bizott a hadseregben, mert az ő bökezü uralkodása alatt, a tisztikar minden ohaja, kivánsága teljesült mig a radikális kormány számos kedvezménytől fosztotta meg a tiszteket, kik több izben nyilvánitották is azóta elégedetlenségöket. Innen van az, hogy a hadsereg Milán pártján van s ha baj van a tisztek készek őt megvédni.

Milán a kaszinóban előhozta Garasanin legutóbbi levelét, s figyelmessé tette a tisztikart, hogy Garasanin a gyilkosság vádját nyiltan a katonákra háritja. „Remélem — ugymond — hogy ti velem együtt mint a szerb haza hü katonái és tisztjei, nem fogjátok megengedni azt, hogy bennünket gyilkosoknak tartsanak. Ez a vádat erélyesen viszsza kell utasitani s kiméletlenül megtorolni azon, ki a szerb katonaságra aljas büntényt mert fogni. Reméllem, módot fogtok találni a méltó elégtételadásra.“

Milán szavait általános „zsiviók“ követték s a tisztek ·készenek nyilatkoztak a hadsereg aljas gyanusitásáért elégtételt venni.

Ez a titkos összejövetel és fogadás még nem igen szivárgott ki Belgrád bizalmas köreiből, de mindenesetre nagy szenzációt fog előidézni. Milán ez által nagy veszélyt háritott Garasaninra, de hihetőleg emez sem marad tétlen s ujabb támadást fog Milán ellen intézni, ha lesz annyi ereje és bátorsága, Belgrád összes tisztjeivel szembe szállni.

Garasanin, mióta Belgrádba visszatért, mindig revolvert hord magával. Lelövéssel fenyeget mindenkit, a ki hozzá mer nyulni.

Vad természete, heve képes őt elragadni arra a tettre is, hogy haragjában s boszujában lelövi Milánt, ha esetleg elébe kerül. Ezt határozottan mondják most Garasaninról azok, a kik közelebbről ismerik. A legközelebbi napok nagyon valószinüen, meglepő dolgokat fognak felszinre hozni.

Napoleon herczeg.

Lapunk tegnapi számának távirat rovatában hoztuk a hirt, hogy Napoleon herczeg meghalt.

A herczeg haláláról tegnapi kelettel a következőket irják:

Éjjel erős delirium támadta meg a herczeget, ki heves kifakadásokat tett Viktor fia és pártja és a boulangisták ellen. Midőn reggel a halotti szentségek felvétele után rövid időre magához tért, azt kérdezte töle a lelkész, hogy fekszik-e még valami a szivén, a mire ő nemmel felelt.

Mikor azonban az apáczák és a lelkész elkezdték a miatyánkot mondani, magához intette a lelkészt és mondá, hogy ő is velök akar imádkozni, mert hisz istenben, mint minden élet alkotójában. Imát rebesgetett, de nemsokára letargiába esett, melyből többé fel nem ébredt. Röviddel elhunyta előtt az orvosok consultatióra gyültek össze s constatálták, — hogy a halál közvetlenül küszöbön áll.

Umbertó király, Margit királyné s a Bonaparte-család valamennyi tagja jelen volt a consultationál.

Viktor herczeg bejött a szobába, kezet szoritott haldokló atyjával és sirva távozott. Végrendeletét 5 másolatban különböző személyeknek őrizetére bizta. Az a hir, hogy fiát az örökségből kitagadta, alaptalan.

A herczeg halála Franciaország politikai életében alig hogy nyomot. A bonapartisták ma már jelentéktelen részét képezik a pártnak, mely konzervativnek nevezi magát é nagyon kőzel áll a republikánusokhoz, s melyben Cassagnac sem bonapartista, hanem monarchhista, a nélkül, hogy bármelyik trónkövetelőhöz különösen vonzodnék s szivesen paktálna a közsársasággal, ha a köztársaság klerikalis lenne. Fio Viktor herczeg most örökli a trónkövetelő jogait, melyet a párt töredéke már az atya életében megadott neki.

Eugenia excsászárné Viktor herczeg trónkövetelői jogainak erős támogatója s az özvegy Klotild herczegnő is e mellett van. Magyarország iránt a herczeg mindig élénken érdéklődött. Az ötvenes évek végén mint Kossuth irataiból értesülünk, a magyar nemzeti direktorium nevében Napoleon herczegnek fel volt ajánlva a magyar trón de a herczeg ezt nem fogadta el. Az alkotmányos időben a herczeg megfordult Budapesten is, hol lelkes fogadásban részesitették s az Andrássykormány az őt megillető kitüntetéssel fogadta. A herczeg szive mélyéből gyülölte Ausztriát.

Az olasz háboru nem törölte ki a herczegből e mély gyülöletet, mert még a békecsendjében sem szünt meg kellemetlenségeket okozni Ausztriának, ott a hol csak lehetett.

Márczius 15. a vidéken.

Bánffy-Hunyad.

Hazafiui lelkesedéssel ünnepeltük meg most mi is a szabadság hajnalhasadásának emléknapját.

A most lefolyt ünnepélyek maradandó nyomokat hagynak városunk történetében. Most ünnepeltük meg először a márcz. 15-ét, most folyt le nálunk az első ily ünnepély, de láttunk is valódi lelkesedést.

Sokat kellett küzdeni a rendezőségnek, mig végre ki tudta vinni, hogy mi is ünnepeljük meg e nagy nemzeti ünnepet, Meglehetős ellenzésre talált a bizottság azon kormánypártiak részéről, kik még most sem akarják elismerni, nem merik kimondani, hogy a márczius 15-ike nemcsak az ellenzéknek, hanem az egész nemzetnek ünnepe. Mintegy 3—4 héttel ezelőtt alakult meg a rendezőbizottság az olvasókör helyiségében, hol Bölöni László ügyvédet választva elnöknek a következő programmot fogadták el: Alakuljon e czélra egy „uri dalkör“ (ime az egyenlőség!) s az a „zenekörrel“ együtt márczius 15-én este rendezzen egy tánczvigalommal egybekötött hangversenyt s ez által legyen megünnepelve a márczius 15-ike. Hiában inditványozták azt, hogy első sorban egy népünnepélyt kell rendezni, a népnek kell megmagyarázni, hogy mi az a márcz. 15-ike, mert a kik a hangversenybe és bálba elmennek ugy is birnak némi tájékozottsággal e nap fontosságáról — az inditványnak alig akadt egy-két pártolója. Féltek, hogy majd a népnek felnyilik a szeme, féltek őket felvilágositani: nehogy majd kár essék városunk mameluk szüzességében, a mint azt a „Kalotaszeg“ czimü lapunk is érintette.

A hangversenyre tehát készültünk a népünnepély terve pedig aludt, de nem halt meg. Márczius 8-án felébredt. Álmából felébresztették: Makfalvi Ferencz, Szécsi László, Kátai István és Juhász János. Összegyüjtöttek nehány hazafias érzésü polgárt s megalakult a népünnepély rendező bizottsága. Gyulay Sándor kereskedő elnöklete alatt.

Ily előzmények után volt ma nálunk ünnepies isteni tisztelet a ref. és kath. templomokban, volt népünnepély, hangverseny és tánczvigalom,

Röviden nézzünk végig mindeniken.

Reggel 8 órakor gyülekezett a három dalkör az áll. isk. udvarára, honnan lobogókkal „Rákóczy induló“ zenéje mellett vonultak a ref. templomba. Itt együtt énekelték a Hymnust s énekeltek egy pár egyházi dalt. Ünnepi beszédet tartott Ignácz Károly ref. lelkész jeles szónokunk, kinek magvas, remek beszéde sok honfi szivet lelkesitett, s sok könnyet kicsalt a szemekből.

A r. kath. templomban Bessenyei József plébános tartott szép ünnepi beszédet.

A templomból kijövet fél 11 órakor az egyesült dalkör a piacztérre vonult, hol a kordonnal elkülönitett helyen a nemzeti lobogókkal diszitett emelvény közül foglalt helyet.

A kordonon kivül levő helyet s az épületek ablakait mint a méhraj foglalta el a lelkesült nép, ugy hogy egy pár percz mulva telve volt a piacz. Ekkor a dalkör a Juhász János vezetése alatt énekelte el a „Szózatot“ mire Mátyás Ferencz ugrott az emelvényre s a „Talpra magyar“ szavalásával villanyozta fel a népet.

Most ismét a dalkör lelkesülve adva elő „Tavasz elmult“ czimü Kossuth dalt. Ekkor Makfalvi Ferencz lépett az emelvényre s erőteljes hangon, lelkesülve mondta el csinosan összeállitott emlékbeszédét. Beszéde a nép számára volt irva, mert azzal akarta megismertetni e nap fontosságát, de beszéde mindenkit lelkesitett, s mindenki gyönyörrel hallgatta.

A beszéd után a dalkör énekelte a „Szózatot“, végül a czigányzenekar huzta a „Hunyadi indulót“ s a nép lobogók alatt a Kossuth dalt énekelve tartotta meg körmenetét a piaczon és Alutczán.

Lélekemelő volt látni a nép lelkesültségét, s azon szép rendet, mely senki által sem zavartatott meg.

Ez volt a népünnepély.

A rendező bizottság a következő sürgönyt küldötte Kossuth Lajosnak:

„Kossuth Lajos kormányzó urnak Turin.

Szivből üdvözli és boldogságot kiván Magyarország apostolának a bánffy-hunyadi 1848. márczius 15-iki ünnepélyt rendező bizottság.“

E távirat eredete is igen fontos. A népünnepélyt rendező bizottság nehány tagja egy társaságba került a hangversenyt rendezőbizottság nehány tagjával. Itt inditványoztuk, hogy közadakozásból küldjünk üdvözlő táviratot nagy hazánkfiának. Az inditványt mindnyájan lelkesedve fogadták el s csakhamar 5·75 kr. gyült össze.

A távirat azonban csak 1 frt 91 krba kerülvén a megmaradt 3·84 kr, szükségtelenné vált.

E helyzetet megragadva Makfalvi Ferencz inditványozza, hogy alakitsunk egy „márczius 15-iki ünnepélyt rendező állandó bizottságot s e 3·84 kr, képezze az állandó bizottság alaptőkéjének magvát. Az inditványt mindnyájan elfogadták s az alakuló gyülés napjául f. hó 22-ikét tüzték ki.

Tehát lesz állandó bizottság!

A hangverseny is szép sikerrel folyt le. A közönségen meglátszott az ünnepi hangulat. Vidékről is szép számmal voltak vendégeink.

A hangversenyt a zenekar nyitotta meg, mire Szentgyörgyi Lajos olvasta fel a Bölöni László által irt elmélkedést 1848-ról.

A dalkör énekelte a Hymnust, később a „Tavasz elmult“-at s végül a „Háromszinü a nemzeti lobogó“ czimü dalt mindeniket érzéssel adva elő a Fekete János karnagy vezetése mellett.

Kiemelkedő két pontja volt a müsornak a két szavalat.

Égeny Jolán k. a. szavalta meghatóan Ábrányinak „Kossuthoz“ czimü költeményét, melyet a turini kirándulás alkalmára irt.

Dr. Ádám Endre a közönséget teljesen elragadva szavallta Kiss Sándor „Föl a zászlót!“ czimü költeményét.

Mindketten sürü tapsokat arattak.

A hangverseny végeztével kezdődött a valódi mulatság. Volt jókedv, jó mulatás a késő hajnali órákig. A négyeseket mintegy 26 pár tánczolta.

Digitalizálva: Erdélyi Múzeum-Egyesület Könyvtár © Erdélyi Múzeum-Egyesület, BBUCluj-Napoca.

Ott voltak hölgyvendégeink között:

Gyarmathy Zsigáné, Gyulay Sándorné, Varju Imréné, Kovács Dánielné, Pentty Józsefné, Nagy Miklósné, Weisz Izsákné, Domokos Sándorné, Zecha Nándorné, Széchi Lászlóné, Páskuj Mártonné, Gampé Mártonné, Gampé Józsefné (Csucsa), Sikó Kanutné (Meregyő) stb.

A kisasszonyok között:

Magas Jolán, Némethy Terka, Kovács Ilona Csoma Ilona, Égeny Jolán, Nagy Jolán Márton Ilona, Gyulai Gizella és Matild, Weisz Juliska, Keresztes Izabella (Incsel), Horváth Irma, Pécsy Juliska (K.-Szt.-Király), Bakó Biri (Torda), Kiszely Ilona (K.-Szt.-Király), Frics Mari, Juhász Rebeka stb.

Igy ünnepelte meg Bánffy-Hunyad elöször a márcz. 15-iki nagy napot.

Bánffy-Hunyadon, 1891 márcz. 15.

TUDÓSITÓ.

II.

Sz Udvarhelyt márcz. 15.

Lélekemelő ünnepély folyt le a nagy nap emlékére Sz.-Udvarhelyt is, a városház nagy termében. A dalegylet rendezte a hazafias ünnepélyt, melynek élén oly két lelkes férfiu áll mint Solymosi Endre és dr. Vajda Emil. A szép és megható ünnepély d. u. 3 órakor vette kezdetét, a közönség már 2 óra után nehány perczczel elfoglalta a helyét s a zsufolásig telt teremben sokan nem férhettek be, hanem az ajtóban hallgatták végig a müsor egyes számait.

Az ünnepély müsorát a Rákóczy indulóval nyitották meg. Utána Áldor Imre főreálisk. tanár tartott egy eszmékben gazdag remekül kidolgozott alkalmi beszédet.

A kitünő szónokot a közönség riadó éljenzéssel s kitüntető tapsokkal jutalmazta. A dalegylet a beszédet kinyomatta s azt hazafias hódolata jeléül Ugron Gáborné szül. Zarándi Knöpfler Mária urhölgynek ajánlotta. A dalegylet dr. Vajda Emil karnagy vezetése mellett hazafias dalokat adott elő.

Ezek közül különösen a Kossuth nóta és Élj őseink hazája nagy hatást keltett. Solymosi Endre tanár Petőfi „A ledölt szobor« c. hazafias költeményét szavalta el meghatóan, nagy lelkesedéssel. A gyönyörü szavalatot hatalmasan tapsolták, szóval lelkesen folyt le az ünnepély s a polgárság büszke lehet arra, mert méltóan ünnepelte azt a nagy napot, mely nemzeti ünnepé lett a magyarnak. A tetszés szerinti dijból begyült összeg pedig a Kolozsvárt felállitandó szabadságszobor alapjavára fordittatik.

R.

III.

Dicsö-Szent-Márton.

Márczius 15-ike, nemzetünknek ezen nagy napja Dicsö-Szent-Mártonban a következő szép programmal ünnepeltetett meg: d. u. 3 órakor az iparostársulat a megyeháztól Gyöngyössy Isván állami iskolai igazgató és Pekry Sándor tiszteletbeli elnök vezetése alatt a nép kiséretében zeneszó mellett levonult az ev. ref. templomba, innen Cseresznyés Ödön lelkész hazafias, gyönyörü beszédének meghallgatása után a testület ujból felvonult a megyeház elibe, hol Gyönyössy István hazafias szép beszéddel üdvözölte a testületet, s szivére kötötte a társulat egyes tagjainak, hogy e nemzeti ünnepélyt a maga nagyszerüségéhez méltóan igyekezzék megünnepelni jövőben is. Este az ünnepély tovább folytatódott a d.-szt.-mártoni jól szervezett működvelői társulat által, mely lételét szintén Gyöngyössy István igazgatónak köszönheti. Az estéli ünnepélyt a helyi iparos dalárda Török Vilmos kitünő vezetése alatt a „Hymnus“ hatássos éneklésével kezdette meg. Azután Lukács Izabella polg. isk. tanitónő Arany Jánosnak „A rodostói temető“ czimü költeményét meglepő ügyesség és tehetséggel szavalta; mit Gyöngyössy István, Török Vilmos, Szedelmájer Ferencz és Vitályos Bélának a „Szózat“ gyönyörü quartetben éneklése követett.

Ezután Cseresznyés Ödön ref. lelkész jelent meg a mükedvelők által gondosan és izlésesen összeállitott szinpadon és felolvasta a költői illettel, nagy tanulmánnyal megirt és hazafias érzülettel felolvasott müvét, mely Mátyás királyon kezdve, népünk, országunknak a szabadság, függetlenség és egyenlőségre vonatkozó eszméit foglalta magában.

Szépen vázolta a Rákócziaknak, Tököli Frangepán és Szapárynak a hazaszeretből kifolyó népfüggetlenségének kivivásáérti küzdelmeiket; a 48-ik évi és az azután következett öröm és bánatos eseményeket, mit nemzetünk, jó királyunk hosszu élete és egy még jobb jövőért esengő imában fejezett be.

Szedelmájer Ferencz és neje az „Itália“ czimü duettnek csinos előadásával méltóan lekötötték a nagy közönség figyelmét.

Ezt követte az iparos dalárdának egy kitünően sikerült ropogós indulója.

Végül az összest befejezte a „Kox és Box“ czimü élvezetes vigjátéknak (Kox: Vitályos Béla, Box: Gyöngyössy István és Buncerné asszonynak (Gyöngyössyné) kitünő és sokszorosan megtapsolt ügyes szinjátéka.

A megyei közkórház alapjára 42 frt 40 krt jövedelmezett ünnepély szinte éjfélkor végződött a csaknem minden darabnak megujrázása és ujból eljátszása következtében. Isten éltesse a kezdeményezőket s adja, hogy ily hazafias, kedélyes és tanulságos ünnepélyeket évenkint minden a mienkhez hasonló kis város is tarthasson. Ugy légyen!

AGYAGÁSI SÁNDOR.

IV.

Zilah.

Nagy lelkesedéssel ünnepelte meg Zilah város is márczius 15-ét.

Délelőtt 9 órakor a különböző iparos testületek zászlóik alatt gyülekeztek a városháza elé, hol a kokárdás rendezők ügyeltek fel a rendre. Midőn megkondultak a ref. egyház harangjai, a testületek a templomba vonultak, s itt Kónya László ref. lelkész tartott hatásos beszédet. Délben az „Iparos olvasó egylet“ helyiségében társas ebéd volt, melynek fényét báró Wesselényi Miklós főispán nagyban emelte megjelenésével. Kossuthnak üdvözlő távirat küldetett. Este sikerült mulatság volt a városház termeiben. A „Dalkör“ több hazafias darabot adott elő. Petri Mór alkalmi költeményét Oláh László nagy hatással szavalta. Kerekes Endre főgymnáziumi tanár eszmékben gazdag s hazafias beszédet olvasott fel.

Az estély jövedelme felerészben a „Dalkör“ felerészben a „Wesselényi egylet“ javára fog forditatni.

V.

Piskitelep

Gyönyörö idő kedvezett a mi ünnepélyünknek. Derült égből mosolygott alá a nap, mintha ő is ünnepi köntösét öltötte volna magára hogy annál jelentősebbé és sikerültebbé tegye a szabadság, egyenlőség és testvériség szent ünnepét, mely itt nálunk egy pár év óta össze van kötve a február 8-ikán történt piskibidi csata évfordulójának megülésével. Soha annyi népet nem láttunk az emlékoszlop közül. Ott voltak nemcsak a piskiek, hanem a környékbeliek közül is számosan, mert érezték. hogy csak az olyanok érdemesek a szabadság áldásaira, kik azt megérteni tudják s hálával emlékeznek vissza azokra, kik azt megszerezték.

Az ünnepély délután kezdődött. A műhelyi zenekar hangjai mellett történt a felvonulás a dombon levő oszlophoz Megérkezéskor a vegyes kar a „Szózat“-ot énekelte, melynek végeztével Juhász Izidor ev. ref. lelkész olyan gyönyörü beszédet mondott, hogy zajos éljenzésre késztette a hallgatóságot. Nik Pál Jakab Ödön „Piski mellett“ czimü költeményét szavalta el igen sikerülten, mire fölzendült a Hymnusz s méltóan befejezte a szépen sikerült ünnepélyt.

Nem azért magyar azonban a magyar, hogy ezzel beérje; az oszloptól az ünneplő közönség nagy része harsogó zeneszóval a nevezet s piskihiei csárdába vonult s poharak csengése közben éltette a hazát s a szabadságot.

*

Egy pártolásra érdemes szinészpár, Dombay Mihály és neje Dombayné Rózsa játszik a vidéken. Piskiben is tartotttak négy előadást. Vigjátékok és monológokból áll a repertoirjok.

Azon kevesek közé tartozik e szinészpár, kiknek a szinészet nemcsak kenyérkereset, hanem valódi hivatás s kik a közönség pártolására minden tekintetben méltók, mert a közönség jóhiszeműségét nem zsákmányolják ki, hanem valódi élvezetet képesek nyujtani.

Piskiben kellő pártolásban részesültek, mit ők azzal háláltak meg, búcsuelőadásuk tiszta jövedelmének egyharmad részét a község szegényeinek fölsegélyezésére adták.

Levelek.

I.

— Nemzeti ünnepély és egy dalkör 3 éves multja. —

Kolozs, márcz. 17.

A kolozsi polgári dalköré az érdem, hogy márczius 15-ét kis városunkban is — ez alkalommal immár másodikszor — méltó ünneppé, a hazafias érzést ápoló és fejlesztő alkalommá tette.

S itt, hol a hasonló alkalmak megragadására a kedvezőtlen nemzetiségi áramlattal szemben oly nagy szükség van, hol még a magyar ajku lakósságról sem mondhatjuk el, hogy hazafias missióját intelligentiájában a buzditó példaadással, alsóbb köreiben az egyetértő közreműködéssel és követéssel a kivánt mértékben betöltené: itt, e kicsinynek tetsző oltártüzet sem kicsinyelni, sem gunyolni nem szabad.

Köznépünk szivében a hazafias érzés, a nemzeti öntudat az elnyomatás és megfélemlités alig letünt kora óta nem növekedhetett még olyan izmos fává, melynek többé gondozásra, fejlesztésre szüksége ne lenne.

Az iskola e részben csak melegágyi munkákat végezhet, a templom a hit dolgai közé nem oszthat be annyit, mint kellene s igy a magasztos czélra serkentő, buzditó eszközöket nem megvetni, hanem keresni kell, mert kétségbe vonhatatlan igazság, hogy a hazafiság olyan ruha, mely annál hamarább elszakad, minél kevesebbet viseljük.

Elismeréssel kell tehát kiemelnünk, hogy városunk református és unitárius lelkészei, Borsos Sándor és Biró Elek urak e ruhát nemzeti ünnepélyünkön a papi palást alá oly szépen illően felöltötték s szivesen elengedjük magunknak azon „megrovási kaland“-ot, melyet városunk tiszti személyzete, a hivatalnoki kar, feltünő távolmaradásáért megérdemelne, mert — megvalljuk — nem tudtuk máig, hogy magyar hazafias érzés nyilvánításához ma is felsőbb hatósági engedélyre van szüksége.*)

Az ünnepély d. e 11-kor vette kezdetét. A polgári dalkör hatásos „Szózat“-ja után Biró Lajos unitárius papnövendék lépett az emelvényre s valóban fölemelő szónoki hévvel s magvas tömörséggel ecsetelte a pesti, első márcz. 15-ikét. Gyujtó szónoklata fénypontja volt ünnepélyünknek s a szivekbe vésett hazafias emlékek méltó jutalmai derék fiatal emberünk fáradságának, közreműködésének.

A dalkör hazafias és hatásos énekei közé szavalatok is valának beosztva. Kun Sándor földmives polgártársunk, Király Erzsike és Gergely Mihály iskolás növendékeink remekül megoldották szavalataikkal ünnepi feladataikat.

Mivel ünnepélyünk ez alkalommal is még csak az uttörés munkáját végezte s mert a belépés dija meg sem vala állapitva: az anyagi eredményre ez okból nem nagy suly fektettünk. Igy is bevettünk 3 frt 13 krt, mely összeg a szabadságszobor javára fog beküldetni.

A magot elültettük a mult év márcziusában, a csira életre kelt. A csemetének ápolójáról is gondoskodtunk.

Az ünnepély végével ugyanis megalakitottuk az állandó rendező bizottságot, melybe 48 tagot, 1 elnököt, 1 helyettes elnököt, 1 jegyzőt s 1 pénztárnokot választánk. Elnökké Borsos Sándor ref. lelkész, jegyzővé Cethe Mihály s pénztárnokká Szabó Ferencz lett — osztatlan bizalom utján.

A fa élete tehát biztositva van. Gyökérzetét termő talajba bocsátá, gyümölcsét ingyen fogjuk osztogatni.

Az ünnepély eme sikeréhez a dalkör önérzettel gratulálhat magának.

Ez alkalmat választá a dalkör — 3 éves cyclusa betöltésével — az ujraalakulásra is. Az alakuló közgyülésen Benedek János karvezető részletes és hü jelentést tett a dalkőr 3 évi eseményeiröl.

r l.

II.

Hidalmás, 1891 márcz.

Csak sugva kellene mondanom, de még is csak kimondom hangosan, hogy mi egyszer másszor csendesen mulatozunk. — A szentböjti napokon?! — csapja össze kezét egy-egy áhitatos lélek. — Hát bizony mi türéstagadás, olyan rövidre szabták a farsangot (bizonyosan valami nagy leányos öreg apák lehetnek a kalendárium csinálók), hogy az ember jó formán kétszer sem üthette össze a bokáját s már vége volt; holott a böjtre hagytak hat hetet.

Különben a kalendarium nem szentirás. Tehát nem is kell olyan nagyon szentül ragaszkodni hozzá. — „Ha rövid a kard . . . akarom mondani a farsang, told meg egy-két héttel.“

Ez a mottó!

Már mi igy tettünk, azaz még sokkal jobban, — megtoldottuk szinte az egész böjttel.

És még hozzá a péntek napokat választottuk mulatságunk napjául!

Különben hát azoknak megnyugtatására, kik netalán megbotránkoznának mindezeken kijelentem, hogy korántsem csinálunk olyas dolgokat, melyekért a menyország kapuját orrunk előtt becsapnák, a világért sem! — Nagyon csendes, szerény, de mindazonáltal kellemesen szórakoztató mulatságok ezek. — Nincs hirdetve előre nagy plakátok által, nem történik semmi mesterséges csalogatás, hogy „zsufolt ház“ legyen, összegyül erre az alkalomra a nélkül is községünk intelligenciája csaknem teljes számban olykor-olykor egy-két vidéki vendég is, hogy egy kellemes estét szerezzen magának.

Ha valaki kérdezné: miféle mulatság lehet ez, hamarjában megfelelő czimet sem tudnék találni neki. Lehetne pikniknek, matinének, cuculoriomnak vagy fillérestélynek nevezni, de mivel egy fillért sem kell fizetni legtalálóbb elnevezés lenne „fillér nélküli estély.“

És a müsor! Az már nagyon gazdag és változatos. Ének, még pedig solo, duett, kvartett; szavalat, monolog, felolvasás, tableaux a „felvonás közökben“ jóizü csevegés, vagy ha kedv jön, egy kis tánczos társasjáték, s mire vége mindezeknek már késő este van, s távozunk egy kellemesen töltött este kedves emlékeivel.

A szereplőket névszerint nem emlitem. Azonban azt nem mulaszthatom el dicséretül felhozni, hogy mindenik szereplő egyen-egyen lelkes buzgósággal és odaadással igyekezett ezen „pénteki estélyeket“ minél élvezetesebbekké tenni.

Ez el is lett érve. — Az idén ez kezdet volt, s hogy folytatódni fognak, okom van hinni; annyira megszoktuk már, hogy el sem tudnánk lenni nélküle talán.

És most végezetül hálás szivvel monpok köszönetet egész községünk részéről Császár Miklósné: Kabos Eszter öng.-nak, ki ezen estélyek megteremtője, fenntartója, éltető lelke volt.

Megnyitotta ezen estélyek számára termeit, buzditott, lelkesitett, oktatott, s igazán nemes szenvedéllyel fáradozott azon, hogy ez összejövetelek ne csak mulattatók, hanem szivre és lélekre egyaránt nemesitők legyenek.

Fogadja ujolag is leghálásabb elismerésünket.

De most már jó lesz tüzetesen hozzá fogni a böjtöléshez, mert már nagyon is kifogytunk az időből tehát Isten veletek kedves mulatságok a jövő évig!

. . . . r . . . . r.

*) Idétlen majmolása a „felsőbb“ eknek Azt hihetik a jámborok, hogy „illetékes“ körök Kolozsig látnak. Oh szent egyszerüség!

Szerk.

Sport.

Versenyföltételek.

Debreczeni lóversenyek 1891.

ELSŐ NAP.

Szombat, á pril 18-án.

I. Eladóverseny. 800 frank. Egyleti-dij. Távolság 1600 méter. Futhat minden 4 é. és id. félvér.

II. Debreczén sz. kir. város dija. 100 drb. cs. és kir. arany, melyből 90 arany az elsőé és 10 arany a másodiké. Távolság 1400 méter. Futhat minden 4é és id belföldi félvér mén és kancza, mely 500 frt értékü sikversenyt nem nyert.

III. Hortobágyi dij. 1000 frank. Államdij. Távolság 1600 méter. Futhat minden 3é és id belföldi mén és kancza, mely nyilvános pályán sikversenyt nem nyert.

IV. Akadályverseny. 800 frank. Államdij. Távolság 3200 méter. Futhat minden belföldi félvér mén és kancza, mely 900 frt. értékü akadályversenyt nem nyert.

V. Eladó akadályverseny. 800 frank. Egyleti-iij. Távolság 4000 méter. Futhat minden belföldi és német ló, mely 900 frt értékü akadályversenyt nem nyert.

MÁSODIK NAP.

Vasárnap, ápril. 19-én.

I. Paripa-verseoy. 900 frank. Egyleti-dij. Távolság 1600 méter. Futhat minden 4é és id belföldi félvér.

II. Totalisateur-verseny. 1000 frank. Egyleti-dij. Távolság 2000 méter. Futhat minden belföldi és német 3é és id ló, mely 1890 vagy 1891-ben 900 frt. értékü sikversenyt nem nyert.

III. Eladóverseny, 100 frank. Egyletidij. Távolság 1600 méter. Futhat minden 3é és id ló, mely 1890 és 1801-ben 900 frt. értéki sikversenyt nem nyert.

IV. Eladó akadályverseny. 1000 frank. Államdij. Távolság 3200 méter. Futhat minden félvér mén és kancza, mely 900 frt értékü akadályversenyt nem nyert.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA“.

1891. Márczius 19.

Az a leány.

Angolból forditotta: Amica

XI.

(Folytatás.) (29)

De aztán eszébe jut — hogy hát ha csak egy lépés választaná el azoktól a félig vizzel telt mély gödröktől, melyeknek oldalai a büszhödt viztől oly sikolyok és nyálkások hogy azokon felmászni ember nem képes? Hát ha az előre lépő láb az ürességbe lépne, és ő saját sietségének az ereje által abba az undok vizbe esnék, kétségbe esetten kiábálva s támpontot keresve és semmit sem találva közködne az életéért és senki által meg nem hallva merülne el abba a vizbe s talán senki által meg nem találtatva örökre ott maradna.

Ez a gondolat oly borzasztó hogy a hideg és nedves köd daczára mely körül veszi forró verejték cseppek gyöngyöznek a homlokán.

Talán biztosabb volna ha négykézláb mászna. Egyik kezét a másik után téve biztosabban megtalálhatná az utját s térdin nyugodhatna addig még maga körül a további haladás elött megvizsgálja a földet.

Alig villant meg ez a gondolat agyában rögtön megprobálja. De négykézláb mászni borzasztó fáradságos munka — és fájdalmas a kezeinek — kivált annak a kezének melyen nincs kesztyü. Egy ideig küzdődik, de az a csekély haladás a mit tesz alig érdemli azt a fáradságot a mibe kerül. Egész más dolog az aránylag sima felszinen mászni, tudva hogy az ember hova teszi a kezeiv és térdeit egész más kavicsos, jeneszter gyökeres s mindenféle gödrökkel telt egyenetlen földön vakon tapogatozni. Tehát felhagy a mászással. Nem jó volna kifárasztani magát.

Lehetséges hogy észre veszik a távollétét.

Bryán — kiáltja, vajjon Bryán leül-e csendesen, tudva hogy én künt vagyok és veszélyben?

Ez a gondolat uj bátorságot uj erőt önt bele.

Szinte belenyugszik hogy leüljön s csendesen várakozik mig a Bryán által küldött segitség megérkezik.

Mily bohó vagyok! zokogja. Hogy tudtam oly kis hitü lenni.

Bizonyos benne hogy Bryán a háztól való távollétét meg fogja hallani. Lehet hogy nem kérdezösködik utánna, de Ffolliotné és Dawsonné tudják, hogy ez a kedvencz sétája, és az az ámbitiója — hogy bizonyos idő alatt a három ágashoz menjen és onnét vissza.

Bizonyosan aggódni fognak miatta, és a vörös háznál volt e valaki ugy aggodalomba valami felett hogy aggodalmát Sir Bryánhoz ne vigye? Képzeletében látja a Dawsonné nyugtalan arczát, amint a Sir Bryán szobája ajtaján kopogtat.

Kérem Sir Bryán fogja mondani Halling Dorka a község földjére ment sétálni, s köd emelkedett a tenger felől.

És látja a Sir Bryán ijjedt arczát.

Tudja az anyám? Ne mondják meg neki! fogja mondani.

Igen, Dorka meg van róla győződve, hogy Bryán meg fogja hallani és aztán mindent elkövet hogy őtet megmentse.

És aztán azt mondja magának hogy nem szabad mozdulni arról a helyről a hol van, ha azt akarja hogy megtalálhassák. És ekkor ha az élete fügne tőle — mint a hogy mint a hogy valóban függ — nem tudná megmondani hogy az ut melyik oldalon van Nézhet bár merre, a nélkül hogy a helyes irányt meg tudná találni.

Az ész ezt rég megmondta neki, s az ész szavára hallgatva nyugodtabban kezdi magát érezni. Lehajtott fővel és összekulcsolt kezekkel ül le a földre.

E pillanatban Fladdenben, Barrable ur feláll az iróasztala mellől és csenget hogy a leveleit vigyék el. — Fütyörészve jár le s fel a szobában, s aztán az ablakhoz megy,

Sürü köd van előtte Fladden alatt, mint ha az égből egy nagy felleg szált volna le

— Milyen csunya köd ereszkedett! — mondja annak az öreg embernek ki a csengetésre be jött. — Azt hiszem hogy ez a maguk hires mocsár-ködjük melyről beszélni hallottam?

— Igen uram. A Beckingham lapályról — az az Crippledale felől jön hozzánk. Igy kerekedik ez fel a község földjének az alsó részéről minden előleges jel nélkül elboritja az egész helyet. — Emlékezem hogy néha egészen fel jött hozzánk feljött hozzánk ámbár az ritkán történik meg! De a falut és völgyet elboritja. Nem is tudja az emberjó formán hogy honnét keletkezik; ott áll a tiszta levegőbe, egyszer csak mielőtt észre venné magát — utoléri és körülveszi.

— Néha veszélyes nemde? — kérdi Barrablé ur.

— Nagyon veszélyes. A község földjén a müveléssel felhagyott mély gödrökvannak; s tél viz idején gyakran megtörténö hogy az emberek eltévedtek és szerencsétlenül jártak.

Ekkor erős csengetés hallszik a külső ajtón; s mielőtt ideje lett volna valakinek az ajtóhoz menni — és erősebben megrázták a csengettyüt.

Hivja elő a gazdáját! — mondja egy fiatal hang. — Oh itt jön! — Barrable ur, lesz szives három vagy négy embert ide adni — én vagyok Ffolliott Bryán — nem ösmert meg? — adjon ide három vagy négy embert az uj istállokból, és adjon fáklyákat, vagy jobb lesz ha ön maga néz utánna. Ösmerem azokat az embereket — mind elsőrendü és hasznavehető emberek én nem maradhatok sietnem kell. Attól félünk hogy az anyám kis társalkodója, Haling Dorka künt van a község földjén: és ez a sürü köd elboritotta a helyet. Lesz szives az embereket oda küldeni? Ok ösmerik azt a helyet.

— Szent ég — Dorka! Hiszen alig egy órával ezelőtt volt itt, — az az találkoztam künt vele!

Barrable ur még ilyenkor sem feledkezik meg az igéretéről.

— Én nem jövök vissza nála nélkül mondja Sir Bryán, kinek arcza oly fehér mint a fal. Adjon egy kis pálinkát — szükségem lehet rá ha őtet megtalálom. Szent ég ember, siessen!

Az elsö pillanat bódultssága után eléggé siet Barrable ur. Az ebédlőbe szalad, Sir Bryán által követve, és egy pár pillanat alatt talált és megtöltötte az üveget.

— Köszönöm, köszönöm! Nem várakozom tovább. Én jól ösmerem a kelyet; de én csak egy ember vagyok és a tér oly nagy — lehet, hogy nem találhatom meg! Önre bizhatom a többiek elinditását? Ne feledje, hogy sietös a dolog! Ottan gödrök és lyukak vannak s a veszély nagy.

E szavak után Bryan elrohan.

— Gödrök és lyukak! Azonban a Barrable ur erejét nem akadályozza a rémülete. Nincs szüksége arra gondolatra, hogy Dorka veszélyben van, hogy az embereket siettesse. Az a tény maga, hogy Dorka egyedül van, és a legkissebb kellemetlenségnek kitéve; már magában is elég volna arra minden időben, hogy őtet felvillanyozza.

Ffolliott Bryán igazabb barátnak a szolgálatát nyerte meg mint a milyenről álmodik.

XII.

Hogy mennyi ideig ült ottan fejét egymásba font karjaira támasztva, arról Dorkának fogalma sincs; zsibbadság fogta el és fázik és egy kissé gyengének érzi magát.

Az a gondolat, hogy megtalál halni, és holnap halva találják ottan legkevésbé bántotta; de hát ha ö — hát ha Bryán ötet keresve lenne az áldozat! Hát ha siettében ő maga esnék bele valamelyik borzasztó tátongó mélységbe!

E gondolattól üzetve ismét felugóik, előre megy, botorkál és siettében megbotlik.

— Bryán! — kiáltja hangosan. Bryán, vigyázzon magára!

De nem kap választ.

A saját hangja megrémiti, a mély csends a folyton növekedő sötétségben oly kétségbeesetten, oly szomoruan hallszik. Ugy hallszik előtte mint ha ő deliriumba akarna esni.

Oh talán az nem fog bekövetkezni! Talán lesz ereje érzékeit ébren tartani — és uralkodni magán! De e pillanatban nem képes reá. Meg van ijjedve és kiált.

— Ha! Az egy hang volt! Jóságos ég, az egy hang!

— Bryán! — kiáltja — mert tudja hogy annak a hangját hallotta.

— Halló!

A válasz távolról jön és alig értehető de azért még is válasz; és Dorka ismét kiált.

— Erre — erre — itt vagyok!

(Folytatás köv.)

Scoala Ardeleana - Colectia Centrala Universitatea Babeș-Bolyai © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

V. Nagy akadályverseny. 1200 frank. Államdij. Távolság 4000 méter. Futhatnak minden belföldi és német mén és kancza mely 1890 és 1891-ben 900 frt értékü akadályversenyt nem nyert.

VI. Mezei gazdák (földészek) versenye. Futhatnak hajdumegyebeli és sz. kir. Debreczen városi mezei gazdáknak saját oly lovai, melyeket a biróság elfogad.

Adományok

az 1848. márczius 15-diki eszmék megörökitésére.

A márczius 15. bizottsághoz minden nap hoz a posta bizottságoktól és egyesektől adományokat. A tegnap beküldötteket itt közöljük:

a) Kolozsvárt felállitandó szoborra:

Bod Károly sz.-udvarhelyi tanár, az ottani ev. ref. főtanoda önképzőkörének elnöke a márcz. 15-ki ünnepély bevételéből 15 frtot küldött be a Kolozsvártt felállitandó márcziusi szobor javára. Ha évenként az erdélyi részek városaiban megülendő nemzeti ünnepélyek bevételeit a hazafias rendezők szobrunk javára koronkint beküldik, a márcziusi eszméket megörökitő szobor hamarább létesül, mint egyelőre hittük.

b) ereklyék a szabadságharcz kori gyüjteményhez.

Magyary Mihály szerkesztő 1849-iki harczban használt tiszti forgó pisztolyt adományozott a hozzátartozó felszerelési tárgyakkal. Ez az elöltöltő hatlövetü nemcsak mint ereklye, hanem mint ritkaság is igen becses, mert ez lehetett a revolverek első őse, s külön ráhelyezett gyutacscsal volt elsüthető.

Sándor János 1848-as huszár 1 db 5 frtos, két drb 30 kros bankót küldött. Özv. Schütz Károlyné urnő 1 db 5 frtos 1 drb 10 frtos bankót adományozott. Albert Károly gymnasiumi tanár 1 db 10 frtos, öt db 5 frtos, 1 db 2 frtos, 1 db 1 frtos, 4 db 30 pengőkrajczáros bankót, 1 db 10 kros német utalványt abból az időből adományozott. — E nehány nap alatt emlék tárgyak, iratok és pénzek már akkora mennyiségben gyültek be, hogy egy szekrényt egészen megtöltenek. A közelebbi bizottsági gyülésen már inditvány tétetik arra, hogy sürgösen tétessenek meg a lépések a Mátyás király születési szobájának átengedése iránt. E szobában azután muzeum rendeztetik be ezekből s a még beérkező tárgyakból és a beküldött ereklyék az adományozók neveivel fog örök időkön át őriztetni és nyilván tartatni.

A szabadságharcz korbeli kiválóbb férfiaktól eredeti kézirat gyüjtemény összeállitása és tervbe van véve még pedig albumszerüleg, mely album később a szobor javára nyomtatásban is ki fog adatni.

A hazafiatlan „Hét".

A Hét czimü Kis József által szerkesztett ujság a márczius 15-iki nemzeti ünnepet ugy vélte legszebben megünnepelhetni, ha egy a nemzeties érzelmeket mélyen sértő élczet farag Petőfi „Talpra magyar"-jára. Ezt az élczelő urat az „Egyetértés" kiugratta a névtelenség homályából és a következő megérdemelt leczkét tartja:

„Nem más ő — irja az „Egyetértés" mint Andronikus (Kozma Andor) az ösmert nemzeties (?!) irányu „Borsszem Jankó« politikus vezérverselője.

Azzal menti magát, hogy ő már több valóban hazafias verset irt s egy költeménypályázaton leghazafiasabbnak az ő versét itélte az akadémia (Gyulai Pál?). Mutatványul közöl is három szép verset, a Hét inkriminált közleményét azonban nem. A mentegetőzés fél beösmerés, ez meg féljavulás. Andronicus ur tehát már jó uton van s mi örömmel fogjuk öt üdvözölni azon a napon, mikor ezen az uton tovább haladva, maga is be fogja látni, hogy a nemzeti kegyeletnek vannak olyan oltárai, a melyek mellett az orgona helyén soha és semmiféle magyarázgatással nem tür meg a magyar ember verklit. A szentségekkel tréfát üzni még játékból sem szabad, vagy legalább is nem illik s magára vessen, a ki az eféle experimentálásért megkapja a körmöst."

Hogy a „Hét" fentemlitett botrányos viczczeit megismerje a nagy közönség és érdeme szerint méltányolhassa, közöljük egész terjedelmében Ime:

„A magyar talpak napja. Ma van ez, márcz. 15-én, vagy hogy a mai nap stiljéhez hiven fejezzük ki magunkat: „márczius idusán." Több, mint bizonyos, hogy Petőfi volt a legnagyobb magyar költő és több mint bizonyos, hogy a Petőfi „Talpra magyar" verse hatalmas alkotás. De az is több, mint bizonyos, hogy ezen a mai napon oly sokfelé, oly sokszor és olyannyira minden értelem és érzelem nélkül csendül meg ez a hatalmas vers, hogy estefelé az ember már alig veszi többe, mint a Boulanger-indulót, az „Is-is-is"-t, vagy a „Fischerin du kleine"-t. A gyengébb idegzetü magyarok, talpaiknak örökös emelgetése folytán, lábfájósakká suggeráltatnak s a hősies nap estéjén már papucsban csuszognak. A fausztató tót atyafiak magukra veszik a légben szerte zengő „Talpra magyar!" kiáltást és sietve bocskorolnak tutajaikra.

Ha pedig e napon valaki reánk kiált s viszont azt kérdezzük, hogy „ki hi bennünket?" — valahonnan bizonyosan azt nyerjük feleletül, hogy „hi a haza". Aki meg ezen a napon arra kiváncsi, hogy mi van ott, vagy itt, — annak mindenesetre azt felelik, hogy „itt az idő, most, vagy soha". Ma nincs más kérdés, csak az, hogy „rabok legyünk, vagy szabadok?" A kinevezési rendszerről pedig a huszonnégy órán át szó sem lehet, mert mindenfelé csak azt deklamálják, hogy „választszatok!" Még a törvényszéki tanu is, aki az Orczy-kávéházból azon föltett szándékkal indult el a birósághoz, hogy ott esküszik bármire, ami épen akad, a biró kérdésére, hogy mire esküszik, szórakozottan igy felel: „a magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok többé nem leszünk."

„Ha valaki — jegyzi meg találóan az „Egyetértés" — Németországban ilyen czinikus gunyt üzne a „Wacht am Rhein"-ből, ha valaki Francziaországban igy profanálná a julius 14-iki nemzeti ünnepet, avagy pedig ha találkoznék Francziaországban oly hazafiatlan ember, aki Rouget de l'Islenek rajnai hadjárat kezdetekor irt s azóta a nemzet vérébe átment marseillaiseéről nem egy nemzeti ünnep alkalmából, hanem az év bármely napján azt merné kiirni egy ujságban, hogy az a fölbérelt hamis tanuk indulója, annak ott legalább is huszonötöt vernének a talpára. A „Hét" czimü lapot Kiss József szerkeszti s Justh Zsigmond a főmunkatársa. Egyikök sem irhatta a fönnebbi sorokat, mert aki magyarul érez, vagy valaha magyarul érezett, az sohasem irhat igy. A „Hét" czikkirója különben téved, mert a magyar talpak napja nem márczius tizenötödikén van, hanem akkor lesz, mikor az ilyen hazafiatlan férczelményeket undorral fogják a sárba tiporni."

A „Hét" ilyen ténykedések után ne appelláljon a hazafias magyar közönség pártfogására, hanem folyamodjék — subventióért!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 19.

— **Az Emke intéző tagjai** közül többen gróf Dégenfeld Józsefhez, mint a Debreczen városi és Hajdumegyei választmány fáradhatatlan elnökéhez, József napja alkalmából, ma lelkes üdvözlő sürgönyt küldöttek. A sürgöny közmegegyezéssel hirtelen rögtönöztetett. Szövege ez: „A legőszintébb hazafias tiszteletből és nagyrabecsülésből eredő lelkes névnapi üdvözleteiket küldik: gr. Béldi Ákos alelnök, Sándor József főtitkár, Merza Lajos főpénztáros, Haller Rezső jogtanácsos, Csernátoni Gyula dr. és Török István dr. jegyzők, Biró Béla kanonok, Felméri Lajos dr. egyetemi tanár, Sigmond Dezső országos képviselő direktoriumi tagok, Deáky Albert, Hory Béla, Palóczy Lajos, Peielle Róbert, Szabó Samu, Szekula Ákos, Vajna Vilmos dr. választmányi tagok."

— **Épitkezés a sétatéren.** Szó volt már emelve a lapokban is arról, hogy a sétatéren levő kioszk és fedett zenehely eltávolittasék és azok helyett a modern igényeknek megfelelő czukrászat és hangverseny terem épittessék. Erre vonatkozólag a mint mi tédjuk a sétatér régibb igazgatósága dolgoztatott is ki egy tervet, mely szerint az oda emelendő uj épületek mintegy 20 ezer frtba kerülnének. Ugyancsak a sétatérre és pedig a tótól nyugati irányban elterülő üres területen elhelyezve Pákei Lajos mérnök is dolgozott ki egy másik tervezetet, mely már nagyobb szabásu épitkezéseket vesz czélba és mintegy 65 ezer frt anyagi áldozatot igényelne. Ez utóbbi tevvezet be is adatott a városi hatósághoz, de a mint mi értesülünk mindeddig érdemleges elintézésben nem részesül. A jelenlegi czukrászda és zenepavillon anynyira kórhadt állapotban vannak, hogy azok már aligha sokáig birnak megküzdeni az idők viharával. Maholnap végleg felmondják a szolgálatot, s a tetemesebb kölcségbe kerülő javitások nélkül már egyáltalán fenn nem tarthatók. Itt volna tehát az ideje komolyan fontolóra venni az arra hivatott tényezőknek, hogy a már elkészitett tervek valamelyike nem sorozható-e be a meg valósitandó vagy megvalósitható dolgok sorába? A mi nézetünk szerint valami költségesebb épitkezés kellő fedezeti alap hiányában nem mutatkozik ajánlatosnak, de az a másik tervezet a mely huszezer frttal irányozza elé a költségeket minden nagyobb megterhelés nélkül keresztülvihető a menynyiben a várható jövedelem az esetleg felveendő költsön kamatjait és törlesztési hányadát fedezni képes. Annak a bizottságnak mely most egyebek közt a sétatér dolgait végzi a polgármester az elnöke. Ötet kérjük fel tehát vegye kezébe az ügyet, kerestesse ki azt a tervet, melyet a sétatéri bizottság kidolgoztatott, hivja össze a bizottságot és vitassák meg a keresztül vitel módját, s ha ugy látszik, hogy komoly akadály nincs kezdjék meg a valósitás munkáját, mert az csakugyan kivánatos, hogy azok a ronda épületek valahára eltünjenek a sétatérről, s a modern igények szükségleteihez mért uj épületekkel cseréltessenek fel. Kérjük az intézőket: mozgassák meg ezt a dolgot, mert komoly és régérzett szükséget van hivatva kipótolni eme tervezet megvalósitása.

— **A kolozsvári rom. kath.** egyház képviselő testülete folyó hó márcz. 22-én d. e. 11 órakor közgyülést tart, melyen igen fontos ügyek fognak tárgyaltatni, nevezetesen pedig a dr Nagy Ferencz helyébe ki Budapestre távozott, statusgyülési képviselő fog választatni, az 1890 évi zárszámadások bemutattatnak, az 1891 évi költségvetés előterjesztetik a választmány javaslata alapján a képviselő testület és választmány kiegészittetik, a folyó 1891 évi okt. 1-én lebontás alá kerülő főtéri leányiskola helyébe tervezett uj helyiségek tervrajza és költség számitása az iskolaszék javaslata alapján tanácskozás tárgyává tétetik, s tekintettel az ujabban föllépő versenyekre a „Hungaria" szálló étterme kibővitése iránt intézkedés fog tétetni. Kivánatos, hogy ily fontos ügyek tárgyalása iránt a képviselőtestület tagjai minél nagyobb mérvü érdeklődést tanusitsanak s a gyülésen minél számosabban megjelenjenek a fontos ügyek üdvös elintézése végett.

— **Szinház átalakitása.** A kolozsvári nyári szinház átalakitása tárgyában a hivatalos hatósági és szakértői szemlét a napokban tartották meg. A kiküldött szakbizottság részletesen megszemlélte az üpületet, s e szemle alapján és a szakértők javaslatához képest fog a hatóság a javitásokra engedélyt adni. Ditrói Mór igazgató a szinház átalakitását nagy erélylyel hajtja végre, s a végzendő és tetemes költségbe kerülő javitások után a szinház — előadások tartására rövid idő alatt teljesen alkalmassá tétetik. Az előadások a nyári szinházban mint halljuk május közepén kezdetnek meg.

— **Szinház.** Közbejött betegségek folytán „Stuárt Mária" helyett két kedves kis darab „Az első szerelem" és „A pajkos diákok" kerültek tegnap este szinre. Mindkettő élénk hatást tett a közönségre. A vigjátékban K. Gerő Lina asszony, az operetteben Örley Flóra részesültek kitüntető tapsokban.

— **Kinevezések.** Hantz Pál kir. pénzügyi tanácsosi czimmel és jelleggel felruházott pénzügyi titkár és föladónyilvántartási felügyelő kineveztetett pénzügyi tanácsossá. Makray Domokos I oszt. pénzügyi foglalmazó és hely szinelési becsülő biztos pedig pénzügyi titkárrá.

— **A képzőmüv. társulat** elsőkiállitásáról tegnap hozott szép tárczánk alul tévedésből az iró neve kimaradt. Tudatjuk tehát, hogy azt a magyar képzőmüvészeti társulat jeles képtárnoka Telepy Károly festőmüvész irta.

— **Az erdélyi muzeum egylet** orvos-természettudományi szakosztálya folyó 1891 évi márczius hó 21 napján d. u. 5 órakor a m. k. tud. egyet. élettani intézet helyiségében orvosi szakülést tart. Tárgyak lesznek: 1. dr. Klug Nándor: A gyomor fedősejtjei nemcsak a savat, hanem a pepsint is kiválasztják. 2. dr. Klug Nándor: Olavszky Victor az izommunka befolyása a phosphorsav kiválasztására kutyánál. 3. dr. Engel Gábor: Az országos kórház nőosztályának nőgyógyászati esetei. 4. dr Genersich Gusztáv: A veleszületett szivbántalmakról. (Egy idevágó eset bemutatásával.)

— **„Vezérfonal** a gazdasági tanintézetek és akadémiák állattani (kiválólag rovartani) előadásaihoz." — E czim alatt jelent meg dr. Szaniszló Albert gazdasági tanintézeti tanárnak egy kitünően megirt könyve második kiadásban. Szerző a korábbi évekről igen számos gyakorlati irányu szakmunkával gyarapitotta a gazd. növény és állatirodalmat s igy neve már széles körben ismerős; munkái pedig a helyes irány, s a világos és jóizüen olvasható irálynál fogva kedveltek és közkézen forognak. A hozzánk most beküldött könyv első füzete a münek, s bevezető részében világos stilusban s kellő rövidséggel mond el az állatvilágról általános jellegü dolgokat. Azután tárgyalja részletesen az emlősöket, madarakat, rovarokat. Mindeniket saját megfigyelése, intelligensebb gazdák tapasztalatainak kikérdezése nyomán. Nagy előnyét képezik ezek a könyvnek s fokozzák a gyakorlati hasznát azok a tapasztalatok, melyek a kártékony és hasznos állatokról vannak leirva. A könyv Kolozsvárt jelent meg, kapható Horácsik J. kolozsvári könyvkereskedésében. Ára 1 frt. Melegen ajánljuk a szakférfiak és gazdák figyelmébe.

— **Mizeria.** Panaszt vettünk a nagyhidutczai lakosoktól és ház tulajdonosoktól a melyben elmondják, hogy utczájuk valóságos sárfészek. A hatóság háromszor huzatta már diszes halmokba össze az ott magasan felgyült rondaságot, el azonban nem hordatta egyszer sem s e miatt az a nagy mennyiségü trágya a sürü szekér közlekedés miatt ismét csak szétterült az utczán. A lakók nem nyithatják ki ablakukat mert dögleletes büz árad az utczai trágyából a lakásokba, a mi miatt már megbetegedések is történtek A lakók és háztulajdonosok felemlitik azt is, hogy ők jóval több városi adót fizetnek mint a belvárosban lakók; a legnagyobb igazságtalanság tehát a hatóság részéről, hogy ennek daczára a közegészség és köztisztaság legelemibb dolgáról ez utczában igy megfeledkezik. Jellemzőnek tartják, hogy épen abban az utczában, lakik egyik városi kerületi orvos és ez sem tartja szükségesnek a hatóságnál hol minden nap megfordul, orvoslás iránt szót emelni. Utánna néztünk a panasznak s meggyőződtünk, hogy az teljesen igaz. A nagy utczában akkora a sárfészek a trágya, hogy ezeken keresztül már a fogatok is csak bajjal közlekedhetnek. Felhivjuk a hatóság figyelmét

— **Pályázat.** A kolozsvári pénzügy igazgatóságnál pénzügyi frgalmazó gyakornoki állomás 360 frt segély dijjal. Hat: idő 2 hét.

— **Köszönet nyilvánitás.** A kolozsvári Kisegitő-takarék pénztár igazgatósága mint az előző években, ugy most is 25, azaz huszonöt forintot volt szives adományozni a helybeli nyomdászok segélyező egyletének, mely nemes tényeért fogadja a tekts. igazgatóság egyletünk nevében hálás köszönetünket. Kolozsvárt, 1891. márcz. 18-án. A nyomdász segélyző-egylet igazgató választmánya.

— **Expressz vonat.** Mint Budapestről értesitenek legközelebbről uj vonat fog közlekedtetni Budapest és Bukarest között A vonat expressz lesz és megáll Nagyváradon, Szolnokon, Püspökladányban, Kolozsvárt, Brassóban, Predeálon. A közlekedés bizonyára élénkülni fog e vonat által is.

— **Korom és tuberkulozis.** Ismét uj szert találtak fel a tüdőgümőkor ellen. Valami dr. Pich Gyula nevü doktor bnkant reá és pedig különös modon. Tapasztalta ugyanis, hogy a gümőkor kéménysepőknél, legalább addig mig mesterségöket üzik, ritka jelenség. Dr. Pick tehát gyógyászati kisérleteket tett — korommal. Vizsgálódásai arra vezttték, hogy nem a szénpor maga, hanem az abban foglalt bizonyos organikus természetü anyag gyakorolja a gümőkór ellenében a mentesitő hatást. Dr. Pick ez anyagokat a korom desztilációja utján oldat alakjában vonta ki. Barna tiszta folyadékot kapott, kissé savanykás reakcióival, keserü izzel és gyönge koromszaggal. A kisérletek, melyeket több betegen e folyadékkal tettek, egy német orvosi szaklap szerint, kedvező eredményre vezettek. Hogy többet ér-e a többi féltuczet uj szernél jó lesz megvárni.

— **Név változtatás.** Prikóczky János kissomkuti lakos vezeték nevének „Erdősi-"re való átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Gróf Zichy Géza** negyedszázados jubileumának emlékére erélyesen folynak az előkészületek Debreczenben. A debreczeni hölgyek értékes s müvészi kivitelü karnagyi botot fognak a nemes grófnak átnyujtatni, a mely Granichstädten budapesti ékszerésznél készül.

— **Az eltiltott Kochin** Münchenben nagy feltünést keltett a rendőrség rendelkezése a Koch-féle szer ellen. A rendelet utasitja a gyógyszerészeket, hogy ne adjanak többb Kochint az orvosoknak. A rendelet okairól minden felviládositást megtagadnak.

— **Hatvan évig tanitó.** Debreczenben él egy öreg ember, a ki hatvan esztendeje müködik a tanitói pályán. Fölemlitjük ezt abból az alkalomból, hogy Szabó József — igy hivják az öreg tanitót — most töltötte be 81-dik évét. Hatvan éves pályája alatt összesen 10,228 tanitványa volt. Felesége, Komáromy Erzsébet, kivel tiz évvel ezelött ülték ezüstlakodalmukat, szintén a tanitó pályán müködik 31 esztendő óta.

— **Rablógyilkos kerülő.** Wenckheim br. fegyverneki pusztáján kegyetlen rablógyilkosság történt a napokban. Két ott alkalmazott béres, a ki testvér volt pár száz frtot örökölt s elhatározták, hogy beteszik a kisujszállási takarékpénztárba. Az egyik testvér át is adott a feleségének mintegy 130 forintot, hogy járjon el a dologban. A testvérek szerencséje köztudomásu volt a környéken és a kerülő, mikor az asszony Kisujszállás felé vezető uton haladt, utána lovagolt és egy pár jól irányozott késszurással elnémitotta. A gyilkosság után magához vette a pénzt és ügetett vissza a puszta felé. A nemezis azonban nyomon követte. Egy arra utazó uri ember meszsziről látta a gyilkosságot és a vérében fekvő asszonyt felvette szánjára, hogy a legközelebb eső tanyára vigye. Mikor a vérző asszonyt a férje fölismerte és a pénzt nem találta nála, a kerülőt kezdték keresni. Mindent összehánytak, felkutattak, végre egy kazal mellett vezetett el utjuk. Találomra beleszurtak, s egy kemény tárgyban akadt meg a kutató gereblye nyele. Erre nagyobb hévvel kezdték a kazlat szétbontani s egyszerre előtünt belőle a kerülő, aki oda rejtőzött. A 130 forintot megtalálták nála. A gonosztevőt a rendőrség vette gondjai alá.

— **Csontvázak a rózsaligetben.** Az ujszegedi rózsaligetben, ahol most rózsatelepet létesitenek, egy egész temetőre bukkantak a kertészek Körülbelül ötven ember csontjait vetette fel ásójuk. Azt hiszik, hogy a szeged-szőregi csatában elesettek temetője volt ez a hely egy öreg vámhivatalnok azonban azt mondja, hogy 1859-ben a szegedi puskaporos torony felrobbanása alkalmával elpusztultak földi maradványai pihentek a rózsaligetben.

— **Védekezés a tüdővész ellen.** A párisi Figaróban olvassuk, hogy Francziaország délt vidékén Canigonban a napokban nyitották meg a tüdővészesek szanatoriumát, melyet du Bernay gróf saját költségén állitott föl s rendezett be. A hely e czélra rendkivül alkalmas, a mennyiben a hőmérséklet alig változik valamit az év négyszakában. Mindaz a haladás, a mi ujabb időben a tüdővészesek gyógyitásában hasznavehetőnek bizonyult, mind egybe van ott gyüjtve. Az alapitó du Bernay gróf a szanatorium felavatására Francziaország legjelesebb orvosáit meghivta.

— **A világitó bogarak.** Amerika ismert természettudósa, Langley hosszas vizsgálódásokat tett a világitó bogarakkal mert az volna a legolcsóbb, és legtermészetesebb világitás, ha képesek lennénk ily világot létesitni, oly fáradság nélkül, mint a rovarok. Bizonyos rovarok fényét a fosfor okozza. Legerősebb fényt az amerikai cucujo (pyrophorus noctilucus) áraszt, melynek testén három helyen is csillog a foszfor-eszenczia. Mexikóban természetes lámpának is használják, a nők szeretik a hajba és ruhára tüzni s Veraczruzban széltében kereskednek e világitó bogarakkal.

— **Lághajózás az alpeseken át.** Érdekes dolgot tervez az ösmert nevü léghajós, Jovis, a ki már többször tett léghajóval tudományos czélu utat. Most az Alpeseken át akar léghajozni. A programmot franczia és svájczi tudósok állitják össze. A felszállás Genfben történik a jövő hó folyamán Genfben Jovis a kirándulást megelőzőleg felolvasást tart. Alkalmasint Tirolban vagy Olaszországban fog majd léghajójával leszállani.

— **Melyik nőnek nem kell hinni?** Ne higyj oly nőnek, ki gyöngéd hangon igy szól hozzád: Kedvesem, fésüld le hajad mint X. barátod, az neki nagyon pompásan áll! Ne hidj az oly nőnek, ki alva is hangosan beszél s álmában egy férfi nevét többször emliti. Ne higyj oly nőnek, ki — ha kimégy — megcsokol, a mellet arra kér, mondanád meg biztosan hogy mikor térsz haza.? Ne higyj az oly nőnek, ki oly álmok elbeszélésével mullattatott, hogy te egyszerre gazdaggá lettél és őt pompás selyem felöltővel lepted meg, s ne higyj neki különösen akkor ha azt mondja: én nem tudom hogy tudok ilyeneket álmodni, midőn én ki nem álhatom "putzot" s csupán az egyszerüséget kedvelem. Ne higyj oly nőnek, ki azt mondja láttad a fiatal X-t? Csinos fiatal ember, de roppant elbizakodot fráter nem álhatom! Ne higyj sok másnak sem, és legokosabb ha, egynek sem hiszes!

— **Fehér »doktorkalapok.«** Berlinben egy idő óta praktikus ujitás hódit. Az ottani orvosok kocsisai ugyanis fehér kalapot hordanak, a mi arra való, hogy a kocsiban ülő orvost, ha gyors segélyre van szükség, azonnal hivni lehesen valamely beteghez. A berlini orvosok megegyeztek, hogy e divatot általánosan meghonositják.

Nemzeti szinház.

Kolozsvártt péntek márcz 20 án.
Bérlet 154. szám.

ERDŐ SZÉPE.

Szinmü.

Kezdete 7 órakor.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék" eredeti távirata.)

Közigazgatási törvényjavaslat tárgyalása.

Bpest, márcz. 19.

A képviselőház közigazgatási bizottsága az önkormányzat rendezéséről szóló törvényjavaslatot ma kezdte tárgyalni Tisza Lajos gróf elnöklete alatt.

Elnök kiemelve a javaslat fontosságát, kéri a bizottságot, hogy a javaslat iránt a legnagyobb tárgyilagosságot tanusitsa.

Dárdai Sándor előadó kifejti, hogy a törvényjavaslat lényege a tisztviselők kinevezésében áll és hogy a javaslat teljes szigorral kivánja a tisztviselők személyes felelősségét.

A főispán fölötti fegyelmi hatóságot a javaslat a legfőbb közigazgatási biróság elemeinek bevonásával óhajtja szervezni.

Dárdai a politikai szabadság szempontjából szükségesnek tartja, hogy a központi bizottság elnöke szabadon választassék.

A kinevezések módját illetőleg a törvényjavaslat szempontjából ellenezni kell minden közvetitő módozatot, mely a helyi befolyás érvényesülését czélozná.

Kérdést intéz a ministerelnökhöz, bogy a megyéknek a községekre mily közrehatása lesz biztositva.

A községi, illetve a körjegyzők kinevezését illetőleg sulyt helyez a törvényes intézkedésekre, ezek elhatalmasodása ellen, mert nem a ministerek, hanem az apró hivatalnokok a zsarnokok.

A járási tanács uj intézményét üdvözli, mert abban látja a tisztviselők és a községi önkormányzat ellenőrzőjét. A vitát folytatják.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

UJ FÉNYKÉPÉSZETI MÜTEREM.

Báró Kemény Gézáné külmonostor-utcza 5. sz. házánál

a kor igényeknek megfelelő

fényirodát

rendeztem be és személyes müködésem mellett ujonnan megnyitottam.

Midőn ezt a n. é. t. közönséggel tudatom, bátor vagyok megemliteni, hogy nehéz vállalatot vettem magamra.

Bizva 28 évi szakmüködésembe, mely mellett erkölcsi érdemeim és kitüntetéseim szólanak, bizva e nemes város és vidéke hálás közönségében, azon teljes reménységnek nézek elő, hogy támogatásukat, bizalmukat részemre megnyerendem.

Műtermembe a fényképészet terén minden néven nevezendő munkákat felvállalok; különösen vagyok bátor a t. műépitész és mérnök urak becses figyelmöket **speciális fényképészetemre** felhivni; ugymint: **műépitészi tárgyak, épületek, tervek** stb. lefényképeztetésére, mely szakmám tökélye még senki által felül nem mulattak; munkáimnak a legmegfelelőbb kiviteléért és pontosságáért mindenkor kész vagyok felelősséget vállalni.

Magamat a nagyérdemü közönség becses jóindulatába és pártfogásába ajánlva

maradtam tisztelettel

214. (10—10) **MUNKÁCSY LAJOS,**
fényképész.

GERGELY ANDRÁS

épület-, diszmü bádogos és takarék-tüzhely gyára
KOLOZSVÁRTT.

Üzlet- és bolthelyiség Hid-utcza 29. szám a'att.

Elvállal mindennemü

épület- és diszmű bádogos munkákat,

továbbá mindennemü **javitásokat,**
ugy helyben, mint vidéken, a legjutányosabb árak mellett.

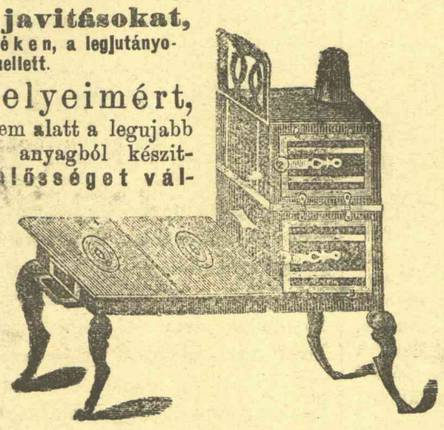

Takarék-tüzhelyeimért, melyek saját felügyeletem alatt a legujabb gépekkel, a legerősebb anyagból készittetnek, **teljes felelősséget vállalok**, meggyőződésem után állitom, hogy szolid és izléses kivitelükben az eddig piaczra hozott **fegyházi** és **egyéb árukkal össze nem hasonlitható**, egy próbarendelmény meg fog felelni a teljes megelégedésnek.

Költségelőirányzatok és árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 294. (1—5)

Üzlethelyiség változtatás!

Van szerencsém mélyen tisztelt vásárlóimmal tudatni, hogy a

„FLORIÁN TESTVÉREK“ czég

füszer-, liszt- és rövidáru üzletét

a most lebontás alá kerülő régi helyéről **folyó évi**

Április hó 1-ső napján

Hid-utcza 8. számu házhoz

költöztetem. 293. (1—3)

Kolozsvár, 1891. márczius 19.

FLORIÁN ANTAL.

Van szerencsém b. tudomására adni, hogy **Belközép-utczában CZETZ PÉTER mellett,** a mai kor igényeinek megfelelőleg egy

mellfüző (Mieder) üzletet

nyitottam, hol is mindenféle

mű- és egyenestartó füzők

mértékszerénti elkészitését a legszolidabb árak mellett elvállalok.

Több éveken BÉCS, BUDAPEST és még más nagyobb városokban szerzett tapasztalataim által azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy t. rendelőimet a legpontosabban kiszolgálhatom.

Javitások, valamint **tisztitások** a leggyorsabban és legjutányosabban eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések minták szerint a legpontosabban teljesittetnek.

Szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

267. (4—10) **Korngut Mária.**

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRTT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy **Kolozsvártt, belközép-utcza 10. sz. alatt** (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékileg bejegyzett czég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet

nyitottam, a következő üzletkörrel:

Értékpapirok, arany- és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.
Kisorsolt értékpapirok és mindennemü kamatszelvények beváltása. 22. (27—60)
Nyeremények leszámitolása és értékpapiroknak uj szelvényekkel való ellátása.
Utalványok kiállitása a külföldre bármely értékben.
Igérvények elárusitása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorkodom, egyszersmind kijelentem, hogy e téren való hosszas müködésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körü és előnyös összeköttetéseim azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbizóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosithatom.

Értékpapirok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését dijmentesen eszközlöm és készséggel szolgálok minden a banküzlet keretébe vágó felvilágositással.

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Szagtalan és nyomban szárado

10 □ cm. elegendő. 1 Ko. 1 f. 50 k.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Franz Christoph Berlin S. W. 68. Prima Qualität F. C.

Mindem előbbi festést fed.
281. (2—21)

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt i használtatassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós szárradás, mely az olajfestékeknek és az olajlakknak sajátja, elkerültetik. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a munkáját. A pallót nedves tárgyral felörülhető, azáltal, hogy ereszteni fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt,

sárgabarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfestékek földre is a pallót a egyszer fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmas régi vagy uj pallóra. Teljesen betöd minden

tiszta fénymás (szinezetlen)

uj pallókra és parkettre, mely csupán fényt ad. Különösen parkettre a olajfestékekkel nagy bemásolt egészen uj pallókra való. Csak fénymázat, amelyet a nem fodi el a fa minőnek.

Postacsomag, amelyet a nem fodi el a fa minőnek.

egy egy szobára vagy 5 négyszögmeter pl. marka.

A kézvetlen megrendelésre is, mindenhonnan, ahol raktárak vannak, ide küldetnek. Minden városban, ahol eltunik ingyen és bármentve küldetnek a legszabadabb és prospekt jól vigyázni a cégre a gyári jegyre, mivel ezt a tőbb és 1850 évi létező gyártmányt csak-csak utánozzák és hamisitják, s sokkal rosszabb, a gyakran a czinek meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. - Berlin.

Valódi kapható: **Misselbacher J. B.-nél Kolozsvártt, Löw Dánielnél és Keresztes Kálmánnál Beszterczén, Brugovits és Rehaknál Deésen és Gross Emilnél Szászváros on.**

Egész friss

vetemény-, virág- és gazdasági magvak;

továbbá

gazdasági gépek

legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

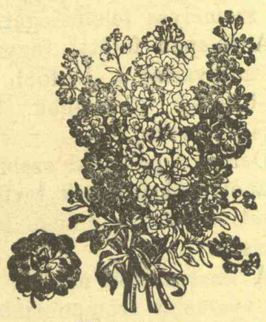

Nyári viola.

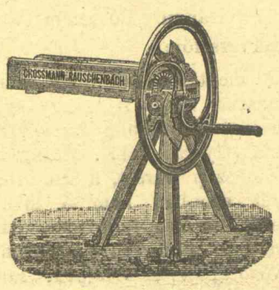

Szeeskavágó.

TAUFFER FERENCZ UTÓDA

mag- és gépkereskedésében, Kolozsvártt, belközép-utcza 6. szám.

Árjegyzék kivánatra bérmentve küldetik.

260. (6—x)

Korelábé.

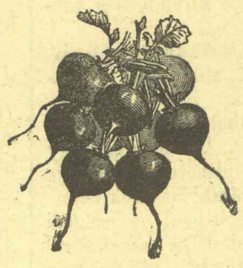

Hónapos retek.

Hagyma.

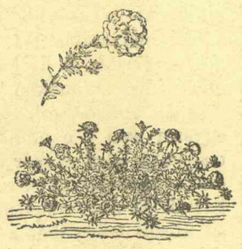

Portulacca.

Császár viola.

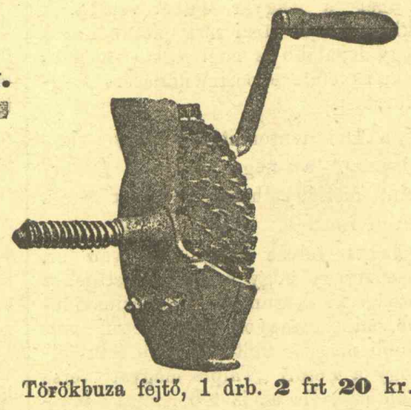

Törökbuza fejtő, 1 drb. 2 frt 20 kr.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 33. szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.